

Uvedba jesenskih počitnic na osnovnih šolah.

Nekdaj in danes.

Na osnovnih šolah v podeželskih občinah na bivšem Štajerskem je trajalo šolsko leto od začetka novembra do konca avgusta. Iz važnih gospodarskih in socialnih razlogov se je na željo ljudstva dovolilo jesenske počitnice. Pred vojno se je že enkrat poskusilo vpeljati poletne počitnice, a so bile posledice te spremembe za šolo in ljudstvo tako škodljive, da so se zopet pustile jesenske počitnice.

Te zle posledice ukinitve jesenskih počitnic se kažejo tudi danes, ko so nekaj let že zoper odločno željo in potrebo podeželskega prebivalstva zopet vsiljene poletne počitnice, kar ni v korist ne ljudstvu, ne šoli, ampak obema v škodo iz sledečih razlogov:

1. Za ljudstvo so potrebne jesenske počitnice iz gospodarsko-socialnih vzrokov.

V mariborski oblasti so večinoma majhna posestva, zelo veliko je malih kočarjev, najemnikov in viničarjev. Navadno začne otrok pomagati pri delu že s 6. letom, pomaga n. pr. pasti itd. Večina otrok mora živino zjutraj, predno gre v šolo napasti, ko pride iz šole, ima zopet isto ali kako drugo primerno delo. Ni mogoče dobiti za ta dela odrastlih delavskih moči, tudi ni na teh posestvih toliko dohodkov, da bi jih mogli plačati. Zato se morajo poslužiti otrok, bodisi lastnih ali pa otrok kočarjev, najemnikov in viničarjev, ki nimajo doma ne dela ne jela. Otroci ubožnejših družin se preživljajo večinoma skoro na ta način, da gredo za pastirje h kmečkim posestnikom, s tem si tudi zaslužijo obleko in obuvale, ker lastni starši nimajo zaro sredstev. Ravno v jesenskih mesecih septembra in oktobra se otroci najbolj potrebujejo. Takrat je veliko takega dela, ki ga otroci lahko opravljajo in za katere se mora otroke porabiti, ker za vsa takrat potrebna dela ni na razpolago drugih moči, n. pr. pri spravljaju raznih pridelkov, sadja itd. Glavno delo otrok poleg spravljaja sadja, je v teh mesecih paša, ki mora biti, ker je v naših krajih splošno pomanjkanje travnikov oziroma krme, ter se torej mora ravno jesenski čas do skrajnosti za pašo porabiti, da se tem več krme prihrani za živino. Dočim je v poletnih mesecih mogoče, da otroci napasejo živino vsak dan pred odhodom v šolo in po prihodu iz šole, je to v jeseni nemogoče, ker je dan krajši, jutro so hladna, torej ni mogoče obojega opraviti — kakor prej v poletju — namreč pasti in obiskovati šolo.

Ker ni drugih odrastlih moči na razpolago, ker so, ko otrok jih je, zaposlene pri težjem delu (žetev, spravljaje pridelkov, drv, stelje, setev itd.) in ker posestva vsled slabih dohodkov, stroškov za odrasle delavce, če bi jih tudi bilo mogoče dobiti (a jih ni!), ne prenesejo, zato je iz gospodarskih razlogov neobhodno potrebno, da so otroci na razpolago pri jesenskih gospodarskih opravilih, ker se sicer ne more najboljši čas za pašo porabiti, dela zaostajajo, kar povzroča veliko škodo, ker pri navadno nestalnem jesenskem vremenu je treba porabiti vsak trenutek. Nikdar ni v letu toliko raznovrstnega dela skupaj kot v jeseni. Nikdar ni tudi toliko opravil, ki jih otroci tudi prav lahko

in dobro izvršujejo kakor ravno v jesen. Zato je samo pravično in pametno, ljudstvu v korist in gospodarstvu v pomoč, ako je prejšnja šolska uprava to upoštevala, se ozirala na nujno potrebo naših posebnih gospodarskih razmer in dovolila jesenske počitnice.

Isti razlogi, ki so prej bili merodajni za jesenske počitnice, so tudi zdaj, samo, da v časih grozne gospodarske krize, ki male posestnike še najhujše ogroža, še v veliko večji meri veljavni in merodajni. Naloga državne uprave, tudi šolske, mora danes biti, gospodarsko bedo lajšati, iti ljudstvu na roko, ne pa to, kar je bilo od prej dobrega, odpravljati, ukiniti ter tako nepotrebne težave, ovire in škodo povzročati pri itak skrajno težkem gospodarskem položaju. To je tudi za državo škodljivo, ker ljudstvo vidi, da šolska uprava ne upošteva želj in nujnih potreb ravno revnejših podeželskih slojev, mu ubija to ljubezen do države, — ravno glede razmerja med državo in ljudstvom se lahko reče, da gre ljubezen skozi želodec — ovira gospodarsko življenje namesto, da bi ga podpirala, kakor bi bila dolžnost. Tako je ne samo v korist ljudstva, ampak tudi v dobrobit države, da se šolska uprava ozira na nujno potrebo našega ljudstva, ter z ozirom na starodavno navado in posebne naše gospodarske razmere, dovoli že z letošnjim letom jesenske počitnice.

2. To bi lahko storila šolska uprava tem lažje, ker bi to bilo tudi v korist šole.

Kakor iz skušnje vemo, niso bile jesenske počitnice šoli, šolskemu napredku in uspehu ter izobrazbi otrok v škodo, uspehi niso bili prej slabši, ampak boljši. Obisk šole je bil boljši, ljudstvo je imelo več ljubezni do šole, kakor danes. Dosedanja skušnja kaže, da je zdaj v mesecih september—oktober obisk zelo nereden uspešno delovanje v šoli nemogoče. Učiteljstvo kakor otroci ubijajo tamkaj čas, da sta ta dva meseca skoro izgubljena za šolsko leto. Starši morajo plačevati velike kazni radi zamud, kar povzroča mržnjo do šole in oblasti, ki kažejo čudno, obžalovanja vredno brezobzirnost do nujnih gospodarskih potreb revnih podeželskih slojev. Da, skazalo se je, da je ukinitve jesenskih šolskih počitnic povzročila, da otroci najrevnejših družin tudi po zimi ne morejo obiskovati šole. Prej so namreč skoro vsi otroci revnih kočarjev, najemnikov in viničarjev ravno ta dva meseca, ko se pase vso živino na travnikih in celi dan, šli k posestnikom v službo kot pastirji ter so zaslužili obleko in obuvale (česar jim starši niso mogli kupiti) za zimo, da so lahko pozimi hodili v šolo. Zdaj je to odpadlo, otroci nimajo vsled tega obleke in obuvale za zimo ter ne morejo po zimi hoditi v šolo. Ugovor radi poletne vročine tudi ne pride v poštev, ker ima veliko šol samo dopoldanski pouk. Vsled danih razmer sedaj prva dva meseca šolskega leta otroci ne morejo redno ali pa nič šole obiskovati, zato izgubijo veselje do pouka, dober uspeh na napredek je nemogoč. Če bi kdo ugovarjal, da otroci zadnjih dveh šolskih let lahko dobijo oprostitev za september in oktober, je treba povdariti, da so takrat tudi manjši otroci doma potrebni in porabljeni, iz šolskega stališča pa so oprostitev v začetku šolskega leta velik nedostatek, veliko večje ko ob koncu ter — kakor smo že povdarjali — zmotijo in zmedejo nekako šolsko leto ter otežkočijo delo učitelju in otrokom napredek.

planili vsi po cekru in gledali, kaj je hotel švercati Hrvat. Ko so videli, da bežim z drugimi cekri tik za Sotlo, so jo obrali za menoj in kakor hitro sem videl, da namerjajo puške, sem spustil zopet en ceker. Planili so liki volkovi po plenu in dobil sem toliko časa, da sem si opomogel za sapo. Pregarjala me je od Buršičevega mlina do sedlarske vrvi že cela kompanija financov in honvedov, a sem jih vedno zadržal pred streljanjem s cekri, katere sem spulčal od razdalje do razdalje s palice na tla. Ko so videli, da imam preko rame le še golo palico, so me mirno pustili preko Sotle pri Sedlarjevem v prepričanju, da je šverc v njihovih rokah. Od mosta v Miljani do brvi pri Sedlarjevem sem nagnal za seboj celo obmejno stražo in moja svinjska trajba je šla neovirano kakor gospoda preko veikega mostu v Miljani, saj so stražarji pobirali moje cekre in niso utegnili paziti na dolgo procesijo svinj.

Svinje sem prodal drago kot žafran, zaslužil pri eni trajbi to le novo hišo in kaj misliš, da sem pustil financarjem in Madžarom v cekrih?

»V vsakem po enega pečenega zagorskega mačka. Najbrž so jih pojedli v veri, da se mastijo z odojki. Jaz sem jim privoščil en prav dober tek! Sedaj pa reči, če ni bil ta šverc« spočet in rojen z nebeško pomočjo in mi je pripomogla do nove hiše samo ena božja pot iz Plaviča do Marije Bistrice in nazaj.«

Živkovičev Halič se ni zadovoljil z novo zidano hišo, nalepel je tudi po gruntu ter vinogradu in zato je bilo treba še dvakrat na »šverc«. Trajba svinj za hišo, trajba težkih volov za grunt in trajba dobrih konj za vinograd, tako je računal naš pobožni švercar Živkovič Halič.

Do prave sreče je pomagala Majka božja bistriška, do druge bi ga naj dvignil sv. Rok v Kumrovcah. Kumrovac od Plaviča ni daleč, še torbe ni treba jemati na pot, tako blizu je. Sv. Roku za uslišanje je kupil Halič tri sveče ter molil z vso gorečnostjo, da bi postal gruntar. Po molitvi mu je obtičal pogled dolgo na psičku sv. Roka, ki je gledal tako milo v svetnika. Živkoviču so se mešali ter naganjali po glavi tihotapski načrti, ki so tiščali vsi v eno središče: v psička sv. Roka v Kumrovcah. Na kratkem povratku iz Kumrovec v Plavič je bil storjen sklep: kupil bom prav veliko trajbo težkih volov, saj je poslušnil tvojo prošnjo sv. Rok, zaslužil si boš grunt.

Svinja in vol — je razlika že po velikosti, to je znal tudi Halič. Da se nažene celo trajbo počasnih volov preko mosta, za to je treba časa in pri tem poslu ne sme biti najmanjše zavore od strani obmejne straže.

Kupljeni voli so stali pripravljeni ter skriti za gozdičem pred Miljano in Halič je čakal ob cesti. Pripeljal se je zjutraj mimo trgovec iz Deseniča na lepem koleslju. Sedel je sam na vozu in Živkovič ga je prosil, naj bi se potegnil z njim do miljanskega mosta. Voznik je postal, prikimal

in voz je oddrdal z dvema po cesti. Halič je še zvedel, da se pelje trgovec po opravkih preko Sotle. Pomenkovala sta se o marsičem, ko se je začel bližati miljanski most in ga je že bilo videti. Halič se je stresel po vsem telesu, spalil obraz v najbolj divje gube in začel klonsati z zobmi na levo ter desno, kakor bi hotel ugrizniti trgovca. Ta pa je gledal nekaj časa ves začuden, če se ni zavrtelo spremljevalcu na ponorelo plat in je uprašal:

»Kaj vraga je šinilo v tebe, ali me boš požrl?«

Živkovič se je ponovno stresel, pograbil z obema rokama za sedež na vozu in kričnil:

»Danes pred sedmimi leti me je ugriznil stekel pes in ta strašna bolezen se mi je povrnila prav sedaj!«

Trgovec v smrtnem strahu kar z bičnikom po konju in že sta bila v galopu pri mostu. Tik pred mostom je spustil voznik vajeti, zbral vse preplašene in preostale moči, pograbil z obema rokama Živkoviča in ga treščil z voza med financarje in honvede z divjim glasom: »Stekel je, bežitel!« in oddrdal v divjem diru preko Sotle.

Živkovič se je pobral, razčesnil obraz v podivjanost, zasikal, zazijal v stražarje z vidnimi znaki, da bo obgrizel vsacega, ki bi si upal pod stekle zobe.

Kdo bi zameril straži, da jo je ubrala v enem klopčiču navkreber proti svoji kasarni, ker vsak je brusil pete v nepopisnem strahu za življenje. Vežna vrata na kasarni so kar podrli in v sobe ter pod ključ, da jih ne obgrize steklak. Živkovič je še lajal krog stražnice in tako bolj izza voglov, da bi ga kateri ne pogodil iz puške.

Mostna straža v zakljenjeni kasarni, stekli Živkovič pred kletko, trajba volov je že bila na sredini mosta in tedaj navzdol po bregu in za njo med lajanjem na varno Štajersko. Na štajerskih tleh je bil švercar takoj ozdravljen stekline in se muzal financarjem ter Madžarom, ki se niso upali več nego dobro uro iz hiše na klancu nad miljanskim mostom.

Izkupiček za volovsko trajbo je bil večji nego za grunt, pa treba je bilo ostati med Kranjci tako dolgo, dokler niso bili izmenjani financarji in honvedi po drugih, katerim je bil tuj strah pred steklím Živkovičem, ki je grizel ljudi bogzna kod po Štajerskem.

Halič je še pripomnil, da bi kupil sv. Roku najlepšega psička in to živega, ako bi še hodil po zemlji; sicer se je pa izkazal kumrovaški božjepotni cerkvi hvaležnega z bogatimi denarnimi darovi.

Eno leto je preteklo, je končaval Živkovič svoje švercarske doživljaje, predno sem se zopet upal zateči po svetniško pomoč, da si kupim poleg hiše in gruntu še — vinograd.

Bistrica za srečo pri svinjski trajbi, Kumrovac za vole in Vina gora za konje ter vinograd, tako je pogruntal že dvakrat blagoslovljeni tihotapec.

Če bi potreba jesenskih počitnic ne bila utemeljena v naših gospodarsko-socialnih razmerah, ne bi ljudstvo tega leta za letom zahtevalo. A ono vedno in vedno ponavlja to zahtevo, zato je v korist državi, ljudstva in šole, da se zopet uvedejo jesenske počitnice, ker ta uvedba itak ni združena z materijelnimi izdatki, ampak bi bila samo dokaz, da ima državna oblast vendar srce za ljudstvo in njega potrebe.

Da bomo nasprotnike poznali.

Pucelj pred ogledalom.

Ker Pucelj in z njim vsa radičevska politika ve, da tako izgleda, da se ne sme pogledati v ogledalo, zato je začel obračati ogledalo tako, da bi se v njem videlo vse druge stranke. Najpreje je posvetil z ogledalom na SDS. In ogledalo je slabo pokazalo. Nikjer namreč se ne vidi, kako je dr. Zerjav upeljal sedanje radičevske slovenske generale v politično življenje in jim kupil prve politične hlače, ko so shodili, potem pa mu ušli. Videlo se je le neko figovo pero, o katerem ve poročati »Kmetijski list«, pa pozabi povedati, da je to figovo pero ravno njihova stranka, ker je služila zato najpreje demokratom, zdaj pa Radičju v njegove protislovenske in protikmetске namere. — Nato je posvetil z ogledalom na SLS. Tu je pa našel veliko razpoko. To ogledalo mora tako povečevati resnico, da če bi prileta muha, bi se videlo, kakor da je slon prilemastil. Ker je izstopil iz SLS en ljubljanski advokat in z njim njegovi prijatelji, je naslikal po tem radičevškem ogledalu razpoko v SLS, kakor je dejansko bila med Puceljem in Radičem, ko sta vložila vsak svojo listo pri zadnjih volitvah v Prekmurju. Pa menda tudi to početje ni bilo kako figovo pero, le, da je Radič lahko otel hrvaške glasove in pripravil glasovanje za hrvaško Prekmurje? — Pa tudi Hrvaško ljudsko stranko je postavil pred ogledalo in ji očital, da se je postavila za velebanke (ki so dozdej sicer Radiča podpirale, kar pa jim Pucelj blagohotno odpustil!) — Zdaj bomo pa mi postavili Pucelja pred ogledalo. Kaj vidite? To je politik, ki ni kmet, ki ima kot priganjača socialista, pa kliče: »Le vkup, uboga gmajna!« To je politik, ki je dolgo sedel na ministrskem stolčku, pa Slovenija nima od tega drugega kot enega penzioniranega ministra. Zdaj pa, ko je vrgel zopet geslo: »Kmet kmeta«, se bo pokmetil, vsaj v listih in na shodih. In kmetje ga bodo ubogali, saj pravi njegov list: »Glavna stvar je pasja pokorščina, pamet in razum pa naj vrag vzame!« — Naš kmet pa pravi: »Če ga je že slov. radičevcem vzelo, ne vem, a sumim, da ga je, nam pa ga ni! Zato ne bomo pasje pokorni Pucelju in njegovim priganjačem, ki se naj ogledajo v ogledalu, pa pravijo, da ne pridejo taki pred narod, kot so bili do zdaj!«

Vera ni v nevarnosti

pravijo radičevci in demokrati. Seveda, kjer nič ni, še be-rič ne dobi. In pri teh ljudeh vera ni v nevarnosti, ker je itak ni, v nevarnosti pa je tam, kamor hočejo ljudje brez vere in kjer hočejo gospodovati in tako tudi postaviti vero »izven nevarnosti«.

»Veliki Radič.«

Da slovenski radičevci pokažejo, kako velik je Radič, pišejo o njem, da Radič dopisuje dunajskemu listu »Neue Freie Presse«. Tega pa ne povedo, kakšen je ta list, da

Na Vini gori je poklenil na sredino cerkve, da je upiral pobožno levo oko v stranski oltar sv. Jurija, desnega v oltar sv. Urbana. Sv. Jurij na iskrem, neustrašenem konju ter z odrešeno devico v ozadju; sv. Urban z grozdom na zlatih bukvah, kako bi človek ne bil uslišan, ako prosi za srečo pri švercu, ki tedaj ni bil goljufija, ampak resilno delo za že izmorgane Štajerce. In Živkovič je trdil, da mu je pomogel do vinograda pogled na devico na oltarju sv. Jurija, ki ga je spomnil na lastno hčerko Evico.

Po opravljeni božji poti na Vino goro je bila pod Zagrebom kupljena konjska trajba in vse dogovorjeno s Kranjci, ki so sodelovali in pomagali pri tem »adnjem švercu«.

Konjska trajba za oni gozdiček nad Miljano, od doma se je peljala na lepo okrašenem in dolgem senenem vozu kakih 30 Zagorcev, Zagork in eden Kranjec poleg Živkovičeve Evice v vlogi ženina. Pred nami en voz s celo bando na pleh. Tako smo se pomikali v koraku od doma do miljanskega mosta med sviranjem muzike.

Pred stražo je bilo treba postati, ker so popisali konje, ki so bili upreženi v oba voza in se je moral zavezati lastnik, da se bo vrnil z ravno isto vprego nazaj, sicer globa, batine in rešt.

Po popisu je tata Živkovič povabil celo mostno stražo v senco ob Sotlo, ker ne gre da bi oddal komaj poročeno hčerko na Kranjsko brez odkupa s pijačo. Vina so imeli vsatje dovolj seboj, mastne prasetine in še bando, ki je znala celo madžarski čardaš. Pili ter jedli so svatje ter straža, plesali kolo in čardaš, vse je bilo v veselem ob-jemu in vrisku, le solnce je pripekalo preveč na razigrane veseljake. Na Haličev predlog se je prestavila cela družba precej nižje od mosta v hrastov gajček, kjer se je samo pilo, plesalo in ukalo v hrvaščini ter tulilo v madžarsčini.

Ko so peljali Hrvati laži-nevesto iz onega gaja preko miljanskega mosta, je že bila davno cela konjska trajba na Štajerskem.

Svatje so se peljali drugo jutro z bando vred v Zagorje, le nevesta je šla peš in to ne preko mosta v Miljani, ampak po Buršičevi brvi.

Halič Živkovič je postal posestnik nove hiše, grunta in vinograda. Kupil je svojim priprošnjikom v zahvalo vsakemu po par podob in jih obesil ob stenah glavne izbe v večem spomin na začetek, izpeljavo in konec blagoslovljenega šverca.

Stari Halič je bil pri mojem slovesu še mnenja, da bi si bil lahko prislužil vsak zagorski švercar med svetovno vonjo hišo, grunt in vinograd, ako bi bil delal z božjo pomočjo in nehal z nevarno trgovino ob pravem času. Poguba sta bila po Živkovičevi sodbi za medvojni zagorski šverc: kletev in nebrzdana strast!

je namreč judovski in popolnoma brezveren. No, z lepim so hvalili svojega voditelja! To je pa lepa zlahta! Poleg tega je ta list eden najstrupenejših listov zoper Slovence, ki jih je že nešteto krat blatil, da so nekulturni, divji narod. Radič je res velik, a velik v skokih, zdaj je že celo sotrudnik pri judovskih listih!

«Kratkovidnost oblastnih skupščin.»

Demokrati so si znova privoščili kritiko dela naših poslancev v oblastni skupščini, kjer jim očitajo kratkovidnost. V čem naj ta kratkovidnost obstaja? Ali v tem, da so naši poslanci pripravili tak proračun, da mu tudi demokrati niso mogli ugovarjati, temveč so se čutili dolžne, da so zanj glasovali? Demokrati se-le morajo biti zato kratkovidni, če bomo to kratkovidnost merili po proračunu. Naš oblastni proračun je namreč sestavljen na temelju, da nam država odstopi svoj sedanji delokrog in tudi svoje sedanje dohodke, ki jih je prejela in uporabljala za tisti delokrog. Kaj bi se-le demokrati rekli, če bi naši oblastni poslanci napravili tako, da bi prevzeli posle od države, a denar pa z novimi davki iskali. To ne bi bila le kratkovidnost, pač pa je sploh nemogoče, vsaj za enkrat. Zdaj pa sledi vprašanje, kdo je kriv, da proračun naše oblastne skupščine ni potrjen? Ali SLS in njeni poslanci? Ali pa morda tega ni kriv tisti dr. Žerjav, ki je intrigiral po Beogradu in tudi pisal v beograjskih listih, da se na zahtevo SLS daje Sloveniji izjemno stanje z ozirom na oblastne skupščine? Ali ni ravno demokratska stranka tista, ki je od začetka naše države gledala na to, da se Slovenijo okrne, kjer se le more? In zdaj, ko je tudi tu izvršila svoje protislovensko delo, pa potem svojega časopisja piše: Glejte, SLS poslanci so zoper Slovenijo! — Za tako početje pa nimamo izraza, tako je nizkotno. Naš narod pa naj ve, s kom ima opraviti v SDS. Dokler tem ljudem, ki hujskajo Srbe zoper Slovence, doma ne vzamemo vse moči, vsakega vpliva, bomo vedno imeli sitnosti, kakor s kakšno muho, ki je sicer majhna, a ti dela vendar neprimliko.

«Razkol v stranki SLS.»

Demokrati, ki flikajo svoj napredni blok, katerega je pa vedno manj, vidijo velike razpoke v svojih lastnih vrstah, pa jih seveda prenesejo še v naše vrste, da bi se njihovih ne videlo. Kot povod pa uporabljajo izjave ljubljanskega odvetnika dr. Stanovnika, češ, da je zavoljo tega razpoka v SLS in zakaj naj bi ta razpoka nastala? Češ, da so duhovniki komandanti Slovenije. Kolika bedarija ali zloba je to, uvidi vsak. Ali so duhovniki veliki župani, glavari, župani, ali žandari? Ali duhovniki nastavljajo uradništvo? Ali duhovniki predpisujejo dakevke? Ali duhovniki določajo plače? Če bi imeli res tako moč, zakaj pa vendar so sami danes najslabše plačani? Zakaj vidiš danes slovenskega duhovnika v oguljeni obleki? Zakaj ga vidiš v stiski, da niti revežem ne more več pomagati, kot bi rad? Ne, le to je, da slovenski duhovnik ljubi svoje ljudstvo in se zanj žrtvuje in ga čuva tudi v političnem oziru pred raznimi Žerjavi. Zato pa tako bljujejo ogenj in žveplo zoper slovenske duhovnike. Pa zelo se motijo, če upajo na ta način odvrniti ljudi od vere! Naš narod dobro ve, da je katolištvo njegov najdražji zaklad in da je danes samo SLS, ki ga brani tudi v javnem življenju, zato v tej stranki ne bo razkola, pa naj si ga demokrati vsaki dan še

tako živo »namalajo« v svoje časopise. Naj jim bo to dovoljeno za njihovo tolažbo!

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

Volitev ne bo. Demokrati, ki so zdaj v zvezi z radikali na vladi, so želeli, da bi bile čimprej volitve in se jim je to tudi zagotovilo. Toda že vnaprej si je lahko bilo misliti, da volitev, ki bi jih vodili radikali in demokrati skupaj, ne bo. In jih res ne bo. Radikali so vsi složni zoper volitve in to zaradi zunanje političnega položaja, ker se Italijan še vedno napihuje, na drugi strani pa tudi zaradi težkih gospodarskih razmer, ki vladajo v naši državi, zavoljo katerih je potrebno, da se gospodarji, ne pa vedno le voli. Zadnji poizkus, da se vendar le doseže pri kralju razpust narodne skupščine in da se sedanji vladi poverijo volitve, napravlja zunanji minister Marinkovič, ki ima velik vpliv na dvoru.

Kakšna pa bo vlada za naprej? Taka, kot je zdaj, vlada ne bo ostala. Izpopolniti se morajo vsaj še prazna mesta za pet ministrstev. Pa tudi to ni verjetno, da bi se le ta mesta izpopolnila, ampak je skoro gotovo, da se bode sestava vlade napravila čisto na novo. Samostojni demokrati, ki sami ne pridejo v poštev za vlado, so na delu, da bi SLS preprečili sodelovanje pri vladi. Toda njihove nakane se bodo tudi v bodoče ponesrečile, kot so se pred kratkim, ko je dr. Pivko hodil po Mariboru in govoril, da veliki župan dr. Pirkmajer pride nazaj.

Sedanja vlada proti Sloveniji? Kakor čitamo v raznih listih, sta naša poslanca gg. Pušenjak in Smodej v finančnem odboru ostro nastopila ker je sedanja vlada kratkoma črtala nekatere postavke za Slovenijo. Tudi pri reševanju proračuna obeh slovenskih oblastnih skupščin se sedanja vlada niti od daleč ni pokazala Sloveniji tako pravična, kot je bila prejšnja. Seveda se slovenski demokratje tega veselijo, samo da morejo izrabljati tudi ta nastop sedanje vlade proti SLS. Toda narod ve, da pride čas, ko bo demokratom to veselje minilo in bo SLS zopet lahko delila pravico Sloveniji, ki prejema svoje pravice le tedaj, če je SLS na vladi.

Državna uprava slabo gospodarji. V naši državni upravi se nahaja veliko posestev, največje je Belje, bivša last Habsburžanov. To posestvo je preje neslo vsako leto lepe milijone dobička, sedaj v državni upravi pa ima vsako leto milijone izgube. Enako pa tudi vsa druga podjetja. Zakon o državnem računovodstvu je namreč tako nepraktičen, da je bil največja ovira za dobro gospodarstvo. Zdaj se razpravlja veliko o tem, da bi vsa državna imetja prevzele oblastne skupščine, ki imajo po zakonu pravico do 15 odstotkov čistega dobička, v svoje roke.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Mala antanta — zveza Češke, Jugoslavije in Rumunije — je danes v vsesplošnem razpravljanju po celi Evropi. Ta zveza je tako vplivna, da so tudi Madžari uvideli, da s svojo politiko ne bodo daleč prišli. Najbolj jezen na to zvezo pa je seveda Mussolini, ki se kar napihuje, da bo kljub temu dosegel svoj namen, pa se moti.

Na shodu SLS na Kapli v nedeljo, dne 22. maja, nam je g. Pušenjak obrazložil skrivnostno stanje sedanje vlade, veličansko delo Jugoslovskega kluba v kratkem času sovladanja SLS tekoče tega dela in tudi lepe uspehe, ki so jih dosegli. Poldrugourni govor so v lepem številu zbrani Kaplani z velikim zanimanjem poslušali, občudovali vstrajnost svojih poslancev ter obljubili, da hočejo pri prihodnjih volitvah svoje glasove v obilni udeležbi oddati poslancem SLS, ker so res samo oni pravi prijatelji slov. ljudstva, kar so dokazali s svojim delom.

Pri Sv. Primožu nad Muto se je v nedeljo, dne 22. t. m., vršil prav dobro obiskan javen shod SLS. Na shodu sta poročala gg. oblastni poslanec Jože Stabej in tajnik Tom. Ovčar.

Shod SLS v Pišecah dne 22. t. m. je bil brez agitacije izredno lepo obiskan. Hvaležni smo poslancu g. Šk o b e r n e t u za njegovo jasno poročilo o zunanji in notranji politiki naše države. Mnogotere dvome sta nam pojasnila naša oblastna poslanca Podvinski in zlasti še g. Tratnik s svojim izčrpnim, nazornim in večkrat šaljivo poživljenim poročilom o delovanju v ljubljanski oblastni skupščini. V svesti si, da poslušajo može, ki vsikdar tudi na odločilnih mestih v tem smislu nastopajo, kakor govorijo pred volilci, so jih zborovalci skoro tri ure pazno poslušali in jim večkrat glasno pritrdjevali. Veličasten zaključek je naredila soglasno sprejeta resolucija, v kateri smo izrekli načelniku dr. Korošcu in njegovemu klubu popolno in neomajno zaupanje in iskreno zahvalo za spretno in uspešno vodstvo slovenske politike v Beogradu. — Zares, ne razumemo, da še toliko volilcev našega lepega Posavja dosedaj ni prišlo do svoje stranke, ko pa vendar morajo pri treznem in resnem razmišljanju uvideti, da je edina SLS bila vsikdar in je še danes prava zastopnica našega kmetskega in delavskega ljudstva. Tudi Posavje se bo, se mora otresti raznih demagogov, ki ga cepijo, in se strniti okoli Slovenske Ljudske Stranke.

Naša društva.

Preložitev blagoslovitve zastave Meljsko prosvetno društvo v Mariboru obvešča vsa vabljena društva, da se vrši blagoslovitev zastave druge nedelje v juniju — to je 12. po istem sporedu, kakor je bilo objavljeno.

Sv. Ana v Slov. goricah. Prijatelji, že veste kaj novega? Novoustanovljeni Orlovski odsek priredi pod okriljem katoliškega prosvetnega društva zgodovinsko igro iz prvih časov krščanstva »Mlini pod zemljo« na binkoštni ponedeljek, popoldne ob 3. uri v Katoliškem domu.

Sv. Benedikt v Slov. goricah. Vsem onim prijateljem poštene zabave in razvedrila, ki nas vprašujejo, kedar bomo zopet uprizorili kako igro naznanjamo, da uprizori na binkoštni ponedeljek,

Anglija in Francija v prijateljski zvezi. Anglija in Francija sta se dogovorili za skupen in enoten nastop, da se ohrani mir v Evropi. Zato seveda ne bo Mussolini imel več zaslombe pri Angliji, kar mu je še posebno neugodno za njegove osvajaalne načrte.

Anglija in Rusija v vedno hujšem sporu. Na Angleškem so pri ruskem poslanstvu napravili preiskavo, pa so baje nekaj našli, kar bo vlada Anglije uporabila za oster protest, pa tudi za prelom vsakih zvez z Rusijo. Enako pa grozi Rusija, da bo vsled tega nastopa Anglije napravila nove odločne korake zoper svojo sovražnico.

Nemčija vedno bolj odločno stopa in sodeluje v evropski politiki. Posebno se zanima tudi za politiko na Balkanu ter pri tem kaže veliko naklonjenosti naši državi. Gotovo se naša država ne bo branila ponujenega sodelovanja Nemčije, da se bo Mussolinija lažje držalo v pasti. Poleg tega bodo tudi ostale države na Balkanu, kot Grčija in Bolgarska, se bolj prosto lahko odločale za sodelovanje z našo državo in opustile svoje zveze z Italijo.

Na Kitajskem se je vojna sreča zopet obrnila. Južne čete so bile zdaj premagane zaradi tega, ker so se posamezni generali sprli med seboj. Sedaj pa se je posrečilo zopet doseči sporazum in južne čete že napredujejo proti severu, kjer se zdaj umika general Čangtsolin, ki ga baje podpirajo Angleži. Kantonsko vojsko pa seveda podpirajo tudi Rusi.

Gospodarska konferenca v Ženevi, ki se je udeležujejo večinoma vse večje države sveta, zboruje dalje, vendar ne z kakimi posebnimi uspehi. Vsled spora med Anglijo in Rusijo bode rusko odposlanstvo najbrže zapustilo Ženevo.

Kaj je novega?

POSTAVITEV SPOMENIKA PADLIM VOJAKOM MARI-BORSKEGA PEŠPOLKA.

Poročali smo že, da se vrši na Vidovdan, dne 28. jun., slavnostno odkritje spomenika častnikom in vojakom bivšega mariborskega pešpolka, ki so žrtvovali svoje življenje v prevratnih osvobodilnih bojih pri obrambi naše severne meje.

Ideja za postavitev dostojnega spomenika tem junakom je vznikla v častniškem zboru sedanjega 45. pešpolka v Mariboru in tedanji priljubljeni polkovni poveljnik, polkovnik g. Spasič, ki je sedaj komandant pehotne brigade dravske divizije, se je oprijel z vso vnetostjo te akcije. Pričelo se je takoj z zbiranjem prostovoljnih prispevkov med častniki in moštvom. Ko je g. polkovnik Spasič prevzel komando brigade, vodi sedaj akcijo g. podpolkovnik Krapan.

Prostovoljni prispevki za spomenik so se nabirali le samo med častniki in moštvom 45. pešpolka. Povdariti moramo požrtvovalnost, katero so pokazali gg. častniki in tudi moštvo da se je v kraškem času zbrala potrebna svota, ki je v primeri s skromnim gnotnim položajem darovalcev naravnost ogromna.

Spomenik bo sicer priprost, toda učinkovit. V marmornato ploščo, ki bo vanj vžidana, bodo vklesana imena vseh padlih častnikov in vojakov. Srečna je tudi ideja, postaviti spomenik v park pred vojašnico. Tu bo trajno pred očmi poznejšim generacijam, služečim v naši vojski, kot

6. junija Orlovski odsek skupno z Orliškimi krožkom silno lepo tridejansko dramo »Na dan sodbe«. Vabljeni ste vsi, ki se zanimate za gledališko predstavo, da nas posetite v velikem številu.

Središče ob Dravi. Orliški krožek Središče uprizori v nedeljo, dne 29. maja na predan zaščitnice Orlic Ivane d'Arc krasno zgodovinsko igro v petih dejanjih: »Junaska deklica« v kateri se zrcali Ivanino izredno junaštvo in pogum, ko je z mečem v roki na čelu kraljeve vojske premagala Angleže in tako rešila francosko državo gotove pogube. — S to predstavo je združena tudi proslava desetletnice majniške deklaracije. Nastopi slavnostni govornik iz Maribora. Začetek predstave ob 3. uri popoldne, ne pa kakor je bilo objavljeno zadnjič, ob 8. uri zvečer. Ker bo prireditve nudila obilnega užitka, vljudo vabimo k množični udeležbi od blizu in daleč. Bog živi!

Bralno društvo Sv. Križ pri Ljutomeru priredi na binkoštni ponedeljek, ob 3. uri popoldne zanimivo igro »Miriam«. Dejanje je vzeto iz prvih časov krščanstva. Sodelujeta pevski in tamburaški zbor.

Smartno ob Paki. Tukajšnja Marijina družba priredi v sredo, 1. junija izlet na Oljsko goro kjer bo sv. opravilo in pridiga. Po službi božji govor in deklaracije. Pridružite se tudi Marijine družbe iz drugih župnij. — V jeseni pa se namerava na tem tako splošno priljubljenem hričku prirediti velik tretjerredniški sestanek sosednjih župnij. Podrobnosti se bodo pravočasno objavile. —

Sv. Pavel pri Preboldu. Tukajšnja orlovska družina priredi v nedeljo, dne 29. t. m., ob 3. uri popoldne v Društvenem domu skupno akademijo. Spored obsega 18 parov prirskega in mičnih telovadnih in pevskih točk s spremljevanjem glasovirja. Vsi, ki imate smisel za to, kar je v resnici lepo, pridite in počastite nas s svojim obiskom. Bog živi!

Orlavas pri Braslovčah. Katoliško prosvetno društvo v Orlavas priredi na Binkoštno nedeljo, dne 5. junija, ob 3. uri popoldne pod Slokanovim kozolcem ljudsko igro »Na dan sodbe«. Po igri prosta zabava ter velik srečolov. Med odmori in pri prosti zabavi svira braslovški orkester.

Bralno društvo pri Sv. Križu pri Rogaski Slatini proslavi 29. maja desetletnico deklaracije v Društvenem domu. Pri tej priliki se vrši obenem društveni občji zbor. Vsi, ki ste v težkih in nevarnih časih podpisali deklaracijo, na svidenje po večernicah. Vstop vsem prost. — 22. maja so gostovali slatinski diletanti v Stoprech. Neumorno delavni režiser g. Ulaga jih je vodil, pogostil pa jih je in vse potrebno uredil vzorni mladoljub g. Šolski vodja Črnigoi. Igrali so čisto naravno in zato tudi želi zaslužni aplavz pri številnem občinstvu. Sedaj sede na lavorikah in tuhtajo na nove nastope doma in pri sosedih. Bog jih živi, da ne omagajo.

Sv. Frančišek Ksaverij. Poročil se je dne 18. maja v naši župniji cerkvi član tukajšnjega Orla, brat Matija Ugovšek, sedaj organist v Smartnem ob Dreti z gđc. Marijo Fužir iz Meliš. — Orli smo na okrožni tekmi dne 15. maja v Šoštanjcu dosegli častno diplomu, priznanje našega vsestranskega delovanja. — Prosvetno društvo je razposlalo prijateljem našega gibanja prošnjo za podporo in prid stavi Društvenega doma; odzvalo se jim je že več z lepimi darovi, za kar izrekamo iskreno zahvalo. Prosimo še tudi druge, da nam po možnosti naklonijo vsaj malo vsoto v ta namen. Bog živi!

Poročila S. L. S.

V Studencih pri Mariboru se je vršil dne 18. t. m. na večer občni zbor tamkajšnje krajevne organizacije SLS, na katerem je narodni poslanec g. F a l e ž podal prav izčrпно poročilo o stanju notranje in zunanje politike v naši državi. Oblastni poslanec in tajnik g. Ovčar se je v svojem vznešenem govoru dotaknil tudi vprašanja redukcije železničarjev, oziroma delovnega časa na železnici, povdarja joč, da država od tega ne bo imela nobene koristi, pač pa ogromno gospodarsko škodo. Apeliral je na vlado, da storjeno napako čimprej uvidi in popravi. Poročal je tudi še o organizaciji in o postopanju pri bodočih občinskih volitvah ter končno priporočal složno in skupno delovanje. Za tem je na kratko poročal oblastni poslanec g. Kores o delovanju oblastne skupščine z ozirom na socialno politiko. Nato se je izvolil novi odbor, ki daje upravičeno upanje za uspešno in vztrajno delovanje. Zborovanje je spretno vodil g. Mlaker, kateri je tudi podal hvalevredno poročilo o delovanju krajevne organizacije in njenih zastopnikov v občinskem odboru.

Pri Sv. Marjeti ob Pesnici so zborovali v nedeljo, dne 22. maja, pristaši SLS v gostilni g. Krambergerja. Tako lepega, zanimivega in gospodarsko važnega shoda že dolgo ni bilo pri nas. Prišli so tudi mnogi taki, ki so bil do sedaj zapeljani po drugih strankah. In vsi so soglašali z našimi govorniki ter odobraval nastop SLS za pravice našega ljudstva. Shod je spretno vodil predsednik krajevne organizacije SLS g. Fr. Ilesič. Govorili so: naš domači narodni poslanec Fr. Z e b o t ter oblastna poslanca in odbornika Alojzij Supanič in dr. Andrej Veble. Navzoči nasprotniki so po shodu izjavljali našim govornikom, da so jih »Kmet. list«, »Domovina« in »Jutro« popolnoma krivo informirali o delu SLS. »Pri prihodnjih volitvah bomo pri Sv. Marjeti tudi taki volili s SLS, ki smo bili dosedaj zapeljani k drugim strankam.« Nato so bile po č. g. Frangežu predlagane in utemeljene te-le resolucije: 1. Poslanec SLS izreka ljudstvo zahvalo in popolno zaupanje, ker so nam dosegli prvo stopnjo samouprave in so vsaj deloma pomagali znižati dohodnino, desetek, carino in druge davjate. Kličemo jim: Vstrajajte v boju za naše pravice! Mi smo zvesto na vaši strani. 2. Zahtevamo, da se regulira Pesnica. 3. Šolske počitnice se naj zopet preložijo na jesen. 4. Zahtevamo od vlade, da pri trgovinski pogodbi z Avstrijo pazi na to, da bo odprla mejo za naše kmetske pridelke, posebno za sadje, vino in živino. Predlog je bil soglasno sprejet. — Po shodu so imeli poslanci važno posvetovanje z gg. župani in drugimi odločilnimi možmi naše fars. Napravili so se važni gospodarski sklepi. Zborovanje in zaupno posvetovanje je trajalo od pol 8. do 11. ure. Želimo si večkrat takih zanimivih shodov.